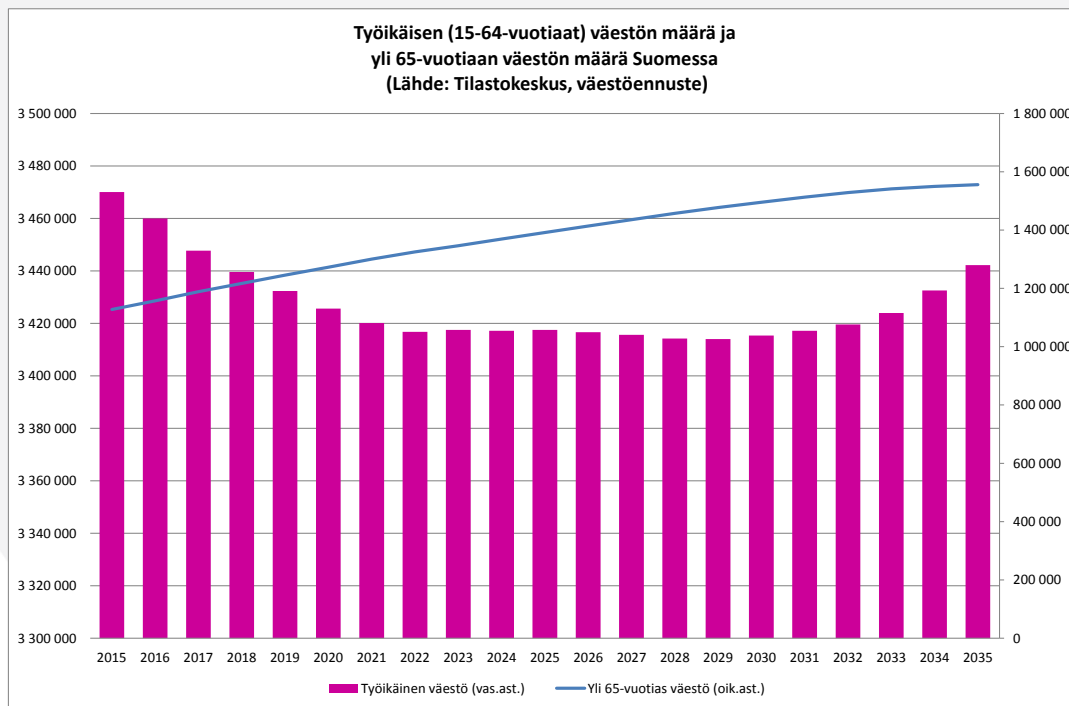

4. Työurat pidemmiksi — huomio vaikeasti työllistyviin

Suomessa työurien pidentäminen on noussut viime vuosina yhdeksi tärkeimmistä talous- ja yhteiskuntapoliittisista tavoitteista.

- Työikäisen väestön hetkellinen väheneminen ja ikääntyneen väestön nopea kasvu tulevana vuosina on nostanut huolia taloudellisen huoltosuhteen heikkenemisestä (ks. kuvio 1).
- Onko talouskasvu tulevaisuudessa riittävän nopeaa, jotta hyvinvointipalvelut ja tulonsiirrot voidaan nykyrakenteilla rahoittaa?

Kuvio 1. Työikäisen ja yli 65-vuotiaan väestön määrä Suomessa vuosina 2015 – 2035

Työuria voidaan pidentää ja työllisyysastetta nostaa

- lyhentämällä opiskeluaikoja sekä nostamalla eläkeikää
- työttömyysjaksoja ja työmarkkinoiden ulkopuolella työiässä vietettyä aikaa lyhentämällä

Euroalueen talouskriisin myötä suomalaisten työurien pituuteen on alkanut enenevässä määrin vaikuttaa työttömyys ja työmarkkinoilta poistuminen.

- Työnsä menettäneille ja uusille työmarkkinoille tulijoille ei ole löytynyt aikaisempaan tapaan työtä työpaikkojen kokonaismäärän vähentyessä
- Vuoden vaihteessa Suomessa oli lähes 350 000 työtöntä.
- Työllisyystilanteen heikkeneminen ja pitkäaikaistyöttömyyden lisääntyminen on kasvattanut osatyökykyisten määrää ja vaikeuttanut samalla näiden työllistymistä.

- Yhä useampi suomalaisista ei enää työpaikkansa menetettyään työllisty avoimille työmarkkinoille.

Osatyökykyiset ja vaikeasti työllistyvät ovat merkittävä työvoimapotentiali

- Jopa 18 prosenttia kaikista työikäisistä kokee, että jokin terveysongelma tai toimintarajoite vaikuttaa heidän työmahdollisuuksiinsa (Tilastokeskus 2012).
- Työtä hakevia osatyökykyisiä henkilöitä on Suomessa noin 70 000 (TEM 2014). Kun mukaan lasketaan työkyvyttömyyseläkkeellä olevat osatyökykyiset ja työtä haluavat henkilöt, jotka eivät kuitenkaan aktiivisesti etsi töitä, osatyökykyisten määrä nousee yli 100 000 henkilöön.
- Työeläkettä työkyvyttömyyseläkkeenä saavista vailla työtä olevista työhön halukkaita olisi yli 30 000.

Mitä pitäisi tehdä?

- Tarvitaan yleistä työllisyystilannetta parantavaa elvyttävää finanssipolitiikkaa
- Työmarkkinoiden monimuotoisuutta on lisättävä osa-aikatyötä lisäämällä ja välityömarkkinoita kehittämällä.
- Toimivat välityömarkkinat edellyttävät tehokasta kuntoutusjärjestelmää, jossa ammatillinen, terveydellinen ja sosiaalinen kuntoutus nivoutuvat toimivaksi kokonaisuudeksi. Kuntoutuksen taloudelliset resurssit on turvattava.
- Työkyvyttömyyseläkkeen etuusperiaatteita tulisi muuttaa siten, että palkkatyön vastaanottaminen ei millään palkkatasolla alentaisi työkyvyttömyyseläkkeellä olevan käteen jääviä tuloja. Etuusjärjestelmän kannustinloukkuja tulee pyrkiä purkamaan kautta linjan.
- Asenteiden muutos on keskeinen edellytys vammaisten ja osatyökykyisten paremmalle työllistymiselle tulevaisuudessa.
- Järjestöjen merkitys työllistämisessä tulee tunnustaa: mitä haastavampaa työllistyminen on, sitä enemmän siihen tarvitaan tukea. Kansalaisjärjestöillä on kokemusta ja tietotaitoa pitkäaikaistyöttömien ja muiden heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistäjinä.
- Julkisten palveluiden tuottamisessa ja hankintojen kilpailuttamisessa on huomioitava tulevaisuudessa paremmin sosiaaliset kriteerit, mikä mahdollistaa työllisyysmahdollisuuksien luonnin vammaisille, osatyökykyisille ja pitkäaikaistyöttömille.
- Palkkatukijärjestelmää tulee korjata siten, että järjestöjen työllistämismahdollisuudet paranevat ja pitkiinkin (yli 12 kk) osatyökykyisten työsuhteisiin on saatavissa riittävästi palkkatukea.

Lisätiedot

pääekonomisti Jussi Ahokas, jussi.ahokas@soste.fi, puh 050 308 6870